

Vård, omsorg och IFO
Lena Gardtman
lena.gardtman@bengtsfors.se

Yttrande över Stärkt kompetens i vård och omsorg (SOU 2019:20)

Sammanfattning

Kommunstyrelsen tillika socialnämnden har beretts möjlighet att yttra sig över utredningen Stärkt kompetens i vård och omsorg (SOU 2019:20). Sociala området ser positivt på utredningens förslag att reglera yrket undersköterska med en skyddad yrkestitel. Sociala området instämmer med utredningen om att undersköterskor har en viktig roll i kommunal verksamhet och att det finns behov av att likrikta kompetenskraven för hela yrkesgruppen. Men Sociala området ser också att införandet kommer innebära utmaningar på det sätt utredningen beskriver.

Bakgrund

Utredningens övergripande uppdrag var att föreslå hur yrket undersköterska kan regleras i syfte att öka kvaliteten och säkerheten i hälso –och sjukvården samt i omsorgen. I detta låg att föreslå om yrkesgruppen undersköterska skulle innefattas av bestämmelserna om legitimation, skyddad yrkestitel eller någon annan form av reglering

Förutom att sammanställa data kring yrkesgruppen har utredningen genomfört en mängd besök och intervjuer med representanter för kommuner, landsting, privata utförare, företrädare för professionen och myndigheter exempelvis, SKL, Socialstyrelsen, Skolverket, Kommunal, Vård- och Omsorgscollege, IVO, Sveriges undersköterskor och specialistundersköterskor med flera. Under kartläggningen har utredningen även besökt Norge och Finland för att ta del av deras erfarenheter av att reglera motsvarande yrkesgrupper.

Analys

Utredningen konstaterar att yrkesgruppen undersköterska direkt eller indirekt har varit och är föremål för flera statliga utredningar. Problematiken runt kompetensbrist har då ofta varit i fokus, avsaknad av en enhetlig utbildning och tydliga kompetenskrav, brister i kunskap hos undersköterskor inom

kompetensområden som är karaktäristiska för yrkesområdet, bristande språkkunskaper, samt att arbete och ansvar inte fördelas efter kompetens, främst i kommunala verksamheter.

Utredningen beskriver att en reglering av yrket undersköterska kommer leda till att en lägsta utbildningsnivå fastställs. Problematiken som handlar om utbildningens innehåll åtgärdas i stor utsträckning med Skolverkets förslag på undersköterskeexamen och yrkespaket, därmed blir det tydligt vad en undersköterska ska ha för kompetens. Förutsättningarna för arbetsgivaren att ställa krav på rätt kompetens hos de som anställs kommer därmed att underlättas.

Undersköterskor i kommunal verksamhet spelar en viktig roll. De arbetar ofta självständigt vilket gör att brister inom centrala områden såsom språkkunskaper, medicinsk kompetens och bedömningsförmåga leder till större patientsäkerhetsrisker inom kommunala verksamheter än i t.ex. landstingsverksamhet. Den önskvärda bilden av yrket undersköterska och dess kvalifikationer motsvaras långt ifrån av den befintliga situationen.

Utredningen påtalar utbildningens betydelse för kompetensen och gör bedömningen att Skolverkets och Socialstyrelsens uppdrag kommer att förtydliga vilken kompetens undersköterskan bör ha. Med tanke på den viktiga roll undersköterskor har är legitimation för undersköterskor en möjlighet som utredningen har övervägt. Detta måste dock bland annat prövas mot de befintliga kriterier som ställts upp för legitimationsyrken och utredningen menar att yrket undersköterska inte uppfyller kriterier för legitimation. Utredningen har föreslagit att den reglering som är mest ändmånsenlig för yrkesgruppen är en skyddad yrkestitel.

Datum för när de nya reglerna ska träda i kraft och övergångsbestämmelser är ännu inte fastställda. Person med en undersköterskeexamen eller motsvarande kompetens kommer att få ansöka om bevis om rätten att använda yrkestiteln undersköterska hos Socialstyrelsen. Endast den med ett sådant bevis får använda sig av titeln undersköterska inom hälso- och sjukvård, socialtjänst eller LSS. Den som saknar bevis får inte använda sig av en titel som kan förväxlas med yrkestiteln undersköterska. Utredningen förutspår att som en konsekvens av regleringen kommer antalet personer med titeln undersköterska under en tid att minska. Det går inte att förutsäga hur många av de som idag titulerar sig undersköterska som kommer att beviljas bevis om rätten att använda yrkestiteln.

Utredningen förutsätter också att Socialstyrelsens handläggningstider för prövning av ansökningar under de första åren kommer leda till att verksamheter förmodligen kommer att ha färre undersköterskor under överskådlig tid.

Förvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att ställa sig positiv till utredningens förslag om att reglera yrket undersköterska med en skyddad yrkestitel.

Göran Eriksson
Kommunchef

Lena Gardtman
Socialchef

Bilagor

"[Skriv text här]"